

СЪВЕТ ЗА ЕЛЕКТРОННИ МЕДИИ

ПРОТОКОЛ № 30

от заседание, състояло се на 08.06.2010 г.

Приемане на „Отчет за програмната, технологичната и инвестиционната дейност на Българското национално радио за периода 1 юни 2007 г. – 31 март 2010 г.“

ПРИСЪСТВАЛИ: Анна Хаджиева, Анюта Асенова, доц. Георги Лозанов, Георги Стоименов, доц. д-р Маргарита Пешева, Мария Стефанова, Милен Вълков София Владимирова.

ОТСЪСТВАЛИ: Бойчо Кулински.

ПРИСЪСТВАЛИ ОТ БНР: Валерий Тодоров, Калина Станчева, Любомир Пеевски, Паулиана Новакова, Пламен Костов, Соня Касаветова, Станислав Буковалов, Стефан Радованов, Юлия Гигова.

Начало на събеседването 11,00 часа, водено от доц. Георги Лозанов, председател на СЕМ, гл. експерт протоколист – Михаела Йоргова

Георги Лозанов откри заседанието, на което СЕМ ще изслуша резюме на отчета на БНР и съгласно ЗРТ, ще го приеме (в това не се съмнява). Не се съмнява, че ще го приеме, тъй като самият конкурс за генерален директор на БНР е представлявал и своеобразна форма на отчет на г-н Тодоров, тъй като е преизбран директорът, току що завършил своя мандат. Със самия избор СЕМ е гласувал този отчет, тъй като ако не е приемал отчета, едва ли би гласувал нов мандат на г-н Тодоров. Независимо от това, отчетът, в неговите характеристики и теми, трябва да бъде обсъден от Съвета в диалог с представителите на ръководството на БНР, след което СЕМ да премине към приемането му. След това въведение доц. Лозанов даде думата на г-н Валерий Тодоров да представи накратко отделни акценти от отчета, който (както го е уверил г-н Тодоров) също съдържа само акценти. След изложението съветниците ще могат да зададат своите въпроси и да направят своите коментари.

Валерий Тодоров отбеляза, че структурата на отчета е разделена на две – едната част е детайлизиран отчет по някои от основните направления, по които са работили в БНР, втората част фиксира степента на изпълнение на поетите ангажименти в концепцията, която той е защитил преди 3 години. Г-н Тодоров подчерта, че отчетът представя само някои от акцентите и в никакъв случай не изброява всичко онова, което е направено в БНР, тъй като в отделните отчети – за шестмесечие, за едногодишните срокове на управление, присъстват всички

елементи на един по-детайлизиран отчет. Би искал в една кратка форма да изложи някои от по-важните акценти, над които е работено, резултатите от тях, с проекция и за намеренията по-нататък, тъй като смисълът на направеното досега е ориентирано към следващи стъпки. На първо място подчерта, че благодарение на положените през последните 2 години и половина усилия националното радио действително се е превърнало не само в най-голямата медия, но и в най-голямата културна институция в страната. В протокол на СЕМ е прочел едно сравнение – дори по бюджета е отбелязано, че телевизията има 60 млн. лева субсидия, докато националното радио – 50 млн. лева. Това е оценил като упрек и затова би искал да внесе известна яснота, без да прави механично сравнение с телевизията и без да прозвучи като някакъв упрек. Първо, националното радио, за разлика от националната телевизия, има 10 програми, 9 от които са 24-часови, 6 музикални състава (известно е, че националната телевизия отдавна се е освободила от музикалните си състави); освен това БНР има много по-широк спектър на излъчване и по-широк спектър на използване на технологични платформи. Националното радио излъчва на къси, средни, дълги вълни и на УКВ, изпълнявайки държавна поръчка в тази област. В рамките на този мандат БНР е увеличило сателитните излъчвания, като е качена и програма „Хоризонт”, и програма „Христо Ботев” на сателитно излъчване. БНР е стартирало цифрово излъчване по технологията DRM и излъчва освен модули от програма „Хоризонт” и програма „Христо Ботев”, също така и новини на 4 езика. Г-н Тодоров напомни, че в рамките на европейския проект „Евранет”, на който БНР е един от учредителите (участват 16 от най-големите обществени медии), БНР е първата медия, започнала цифрово излъчване на новини в рамките на този проект. Освен всичко друго, всички РРС на БНР от 18-часово са преминали на 24-часово излъчване. Открити са 2 нови регионални радиостанции – в София и във Видин. В подготовка е трета регионална радиостанция. Освен това, открити са 2 нови продуцентски центъра, като е възобновена работата на концертните студиа в Благоевград и в Пловдив. Идеята е тези продуцентски центрове не само да връщат част от средствата, вложени в тях, но и да се превърнат и в културни центрове, и тази политика вече се изпълнява. Открит е изцяло нов медиен център в „Радио Варна” – това е медиен център с изложбена зала, със студийни комплекси, със зала за пресконференции. Този център се използва изключително активно. Г-н Тодоров спомена и за политиката на радиото в областта на издателските дейности. За период от 2 години са издали над 52 диска, значителна част от които са видео продукция, т.е. има вече възможност за развитие на онази политика, която тепърва ще даде резултат – визуализацията на радиото и на радио продукта. Възможностите на радиото по отношение на рекламната политика са „малко по-скромни” – приходите от радио реклама са по-малки. Независимо от това, през последните 3 години БНР е преизпълнило плановете си за рекламни и допълнителни приходи, като регионалните центрове, например, имат двойно преизпълнение на тези плановете. Това са „Радио Варна”, „Радио Благоевград”. Това е резултат от по-активната продуцентска и мениджърска политика в тези центрове. Говорейки за бюджета, г-н Тодоров направи още едно сравнение – ако БНТ плаща 13 млн. лв. за излъчване, БНР плаща 18 млн. лв. и дори повече, тъй като цените растат. Не би искал да прави механични сравнения (работил е и в телевизията и в радиото и може

в детайли да разсъждава над производството на програми и в двете медии). Смята, че през последните години политиката спрямо обществените медии не е в този вид, в който би следвало да насърчава именно развитието на обществения характер на медиите. Обърна внимание на СЕМ, че през последните 2 години (и повече от 2 години) има реално недофинансиране на час програма. При бюджетното финансиране е избран подходът „финансиране час програма”, т.е, колко часове програма излъчва БНР. Дори по този показател има едно значително изоставане на практика и не е тайна как се формира бюджетната субсидия на радиото - отпускат се средствата и след това се прави норматив за час програма. Това е сериозен проблем и затова и в концепцията, която е защитил пред СЕМ за следващия 3-годишен период, г-н Тодоров смята, че финансирането на обществените медии трябва да се развива като мислене в 2 посоки – едната е да се развива тенденцията на стабилно финансиране на обществените медии, за да се поддържат обществените проекти, и втората е да се пристъпи към създаване на фонд за подкрепа на обществени проекти (към финансиране на по-значими проекти и на колегите от търговския, частния сектор, които биха искали да работят в тази област, а не да се търси решение, като се накърнява бюджетът на обществените медии и оттам да се търси разрешаване на споровете кое е първо и кое е по-важно). Смята, че има разбиране в тази област - поне между колегите от частния сектор и БНР. Отбеляза, че рекламният потенциал, който използва БНР, по никакъв начин основната част от него няма как да отиде в търговския сектор, тъй като интересите на по-голямата част от рекламодателите са ориентирани стабилно и към обществения сектор. Валерий Тодоров обърна внимание и върху едно важно обстоятелство – ако преди 3 години, например, програма „Хоризонт” се е борила с колегите от „Дарик радио” за лидерство в националния ефир, през последните две и половина години категорично „Хоризонт” (както това е показано графично в представения отчет) е категоричен лидер в столичния радио ефир. Най-значимата тенденция е, че радиото е отбелязало значителна динамика на развитие на своите програми, като и двете програми на БНР – „Хоризонт” и „Христо Ботев”, са удвоили обхвата на аудиторията си. Успехът е безспорен още след първите предприети през 2007 г. радикални реформи. Използва следното сравнение – ако за предишния 6-годишен период в „Хоризонт” е пуснато в ефира едно единствено половинчасово спортно предаване, само за период от 4 месеца по „Хоризонт” са пуснати 10 нови предавания, които са се увеличили на 15 в 10-месечен период, като резултатът е показал веднага промяната в интереса на аудиторията. Променени са и сигналите на основните програми – националните, познавателните; изцяло е сменен саундът. Г-н Тодоров отговори на отправен упрек на колегите за променените сигнали – идеята за сигналите от 1998 г. е била негова - по онова време той е бил директор на програма „Хоризонт”. Сменена е била и цялата информационна линия. Новините на „Хоризонт” са и новините на БНР, и позиционирането им като новините на институцията е показало правилността на избраната линия и това е потвърдено с интереса на аудиторията. Преминали са на излъчване на новини през половин час; информационните бюлетени са се превърнали в информационни магазини – с много сервизна, финансова, валутна информация. Едновременно с това е сменена музикалната линия на „Хоризонт”; преминало се е към интегрирани предавания между регионалните и националните

програми. Когато е взето решение да стартира този проект, са възникнали много въпроси; наложило се е да водят преговори с БТК, тъй като до този момент са изградени само двустранни връзки между София и отделните регионални радиостанции, а този проект е изисквал изграждане на връзки и проверка на работата на една такава система на хоризонтално ниво, т.е., връзка между регионалните радиостанции. Това на пръв поглед може и да изглежда лесно, но се е оказало доста сложно организационно, техническо и технологично решение, но е доказало предимствата си. По този начин информацията от регионите е повдигната в национален ранг и едновременно с това колегите са започнали разработката на значими обществени проекти на важни теми, свързани с регионите. Според г-н Тодоров този успех се е доказал. Използвайки именно този опит, е пристъпено към реализация на съвместен проект между програма „Христо Ботев” и РРС-тата „Заедно след полунощ” – общ нощен блок (интересен продукт, който тепърва ще се развива). Смята, че това е и технически, и технологичен, и програмен успех, и намерението е БНР да продължи работата в тази област. В резултат на новата политика към регионалните медии, повечето от тях са се превърнали в медийни лидери в регионите си и на много места регионалните радиостанции на БНР се състезават с националните програми на БНР – с една значителна дистанция от останалите колеги от търговските медии, отбеляза г-н Тодоров. Когато се е преминало към 24-часово излъчване, ръководството на БНР е направило обсъждане на всички проблеми, които възникват, и е изчислено, че само за да бъде увеличено с 6 часа излъчването на програмите, е необходимо във всяка от РРС-тата да бъдат назначени шестима нови колеги (тъй като е трябвало да се усвоят нощните часове – нощни дежурства, инженер, режисьор, звукотехник, редактор, водещ и т.н.) Това, проектирано в седмицата – в 24-часов режим, не само че не е довело до увеличение на числеността на хората, но в „Радио Пловдив”, например, са реорганизиран екипите, променена е организацията на работата и дори е намалена числеността в повечето регионални медии. Дава този пример на предприетите мерки, които имат икономически ефект. За сметка на прехвърлянето на работата към новите цифрови технологии и новата организация на работа и внедряването на нова техника, е направена икономия на човешки, икономически ресурс, да бъдат прехвърлени средствата и да бъдат насочени, усилията в най-новите направления. Ако преди в РРС-тата онова, което е изоставало като техника или като ресурс е прехвърляно „по милост” към РРС-тата е избрана друга политика (припомни, че в концепцията, която е защитавал пред СЕМ, е заложил изискването за равнопрано развитие на всички програми). Това е реализирано през този 3-годишен период. Някои неща са се случили действително за първи път – това е отразявано в предишни отчети на БНР, за първи път през последните 20 години. Рейтингите на програмите и обхватът на аудиторията са сред тези ключови показатели. Валерий Тодоров смята, че едно от големите предимства, дало им възможност да направят промените и да постигнат тези резултати, е съчетаването на технически, технологични и програмни фактори; силен акцент през периода е поставен върху развитието на музикалната продукция - на музикалните състави. Също в тази област оборудването е било в критично състояние. Г-н Тодоров обърна внимание върху един по-малко известен факт, отнел доста време. Състоянието на комуникациите в националното радио са били в критично състояние – често фонотеката е заливана, заради факта (за

съжаление, битов проблем), че отводнителната система, а и водоснабдяването също не са били свързани с централния водопровод, а мрежата е била локална, което често е водело до серия аварии. Електрозахранването също е било в критично състояние, като в период от 4 – 5 месеца са излезли от строя двата основни електрозахранващи блока на основната сграда в БНР. Имало е период от време, през който почасово е наблюдавана работата в отделните студийни комплекси, за да бъде покрит дефицитът от електрозахранване. Много критични моменти е имало, което свидетелства за това, че в предишен период не са взети достатъчно енергични мерки и не е оценена степента на риска. Валерий Тодоров обърна внимание и върху още един факт – почти всички имоти на БНР са били в неизяснено състояние, включително за имота в к.к. „Боровец” е предприет опит за частична и цялостна приватизация на терена. Оказало се е, че в продължение на няколко години не са плащани данъците за тези имоти и това също е внесло допълнителна тежест. Имало е и много проблеми, свързани с наследството. Досега не е акцентирал върху тези въпроси, но ръководството на БНР е разрешило и се е справило и с много кризисни фактори. Смята, че за кратко време са успели да преодолеят едно значително изоставане в работата в техническото, в технологичното развитие на медията, с период от 10 – 15 години. Медията действително значително е била изостанала. Дори е съществувал парадокс, че в технологично отношение регионалните програми са изпреварвали националните програми. Посочи типичния пример с програма „Христо Ботев” – програма, която и досега работи на лентови технологии, но до 1 месец предстои тя да работи в нов режим. Ръководството на БНР понякога е упрекувано и за чисто битовите проблеми – за т.нар. комфорт (наречен от някои колеги управленски). Автомобилният парк е бил също в тежко състояние – основната част от автомобилите са били на по 15 – 20 години. За първи път в БНР са закупени едновременно 28 автомобили, основната част от които се използват като репортажни автомобили – на някои от тях са монтирани новите подвижни радиостанции. Взето е най-доброто и в момента подвижните радиостанции на БНР са автономни комплекси – в тях репортерът разполага с радиостанция, която работи в 2 режима на връзка; с дистанционни микрофони, с монитор вътре в самата кола и това са автомобили (подвижни радиокомплекси), които могат да работят без ограничение във времето с 2 GSM-карти. Както е показала практиката, при земетресение, при работа в райони на бедствие, при наводнения, обикновено единият от GSM-операторите или част от връзките блокират, така че успешно е решен един, на пръв поглед не особено важен, детайл. Една трета от кореспондентите през 2007 г. са имали компютри – при това, стари; някои от тях са работили със собствените си компютри. Сега всеки кореспондент на БНР вече разполага с всички мобилни средства за връзка, където и да се намира - със софтуера, с мобилната карта, с мобилния телефон, с мобилния компютър с всички софтуерни възможности. Връщайки се към програма „Христо Ботев” (за която е започнал да говори), отбеляза, че основното средство за работа на колегите от програма „Христо Ботев” е била пишещата машина. В момента всички колеги разполагат с компютри; всички разполагат с цифрови записващи устройства. За период от месец и половина изцяло са обновени условията за работа, вкл. са подадени и всички структурни кабелни връзки за връзка с всички системи на националното радио в административния корпус. Става дума за колегите от

„Радио България” и колегите от „Христо Ботев” – редакционните помещения не са били ремонтирани в продължение на 30 години. На пръв поглед, става въпрос за битов проблем, но като се добави и това, че е отсъствало структурното окабеляване и е трябвало да се изградят всички структурни връзки, за да може да се поддържа единна технология за връзка със студийните комплекси, се разбира за какво става дума. Програма „Христо Ботев” не е имала нито един N-кодер RDS на своите предаватели – и това през 2007 г. Програмата е била практически неразпознаваема в страната. След дълги преговори с БТК (RDS не са имали и някои от предавателите на програма „Хоризонт” и на регионалните програми на БНР), когато са отказвали да признаят факта, че нямат намерение да инвестират в тази дейност, накрая са се съгласили. БНР е инвестирало и са разположени RDS-и на всички предаватели на БНР, вкл. на програма „Христо Ботев”. Програма „Христо Ботев” не се е слушала в някои райони. Първото, което е направено е увеличаването на мощността на излъчванията от основни точки – става въпрос за мощните 10-киловатови предаватели. След това е извършена профилактика и проверка на цялата система, след което са предявени всички претенции на БТК. В резултат, виждайки бездействието от страна на БТК, е започнало изграждане на мрежа от собствени предаватели, за да бъдат компенсирани всички натрупали се до момента проблеми – имало е „бели петна” – огромни райони с компактно население, които не са били покрити (дори не говори за територии). Всички си спомнят, че през 2007 г. дори основната информационна програма „Хоризонт” не се е приемала по основните магистрали. Сега може да се направи разликата (не говори за пограничните райони), сега и програма „Хоризонт” и програма „Христо Ботев” се чуват достатъчно добре в УКВ-обхвата от двете страни на границата и във всички райони. През предишния период от 20 години БНР е монтирало 2 нови предавателя, от които работи само 1. При отчета е представена статистиката, която е доказала, че са монтирани 67 предаватели. Те са монтирани основно през 2008 г. и през 2009 г. (с това отговаря и на друга забележка). През 2007 г. е получена субсидия, която е влязла в общата субсидия на БНР, за усвояване на честоти. В продължение на 3 години над 40 честоти са били на разположение на БНР и не са били усвоени. Тези честоти са запазени благодарение на толерантността на колегите от КРС. След изследване на обстановката на покритието БНР е реализирало над 50 нови честоти, добавено към това, което БНР има. Това са честоти основно за покритие и на регионалните и на националните програми. Акцент е поставен и върху регионалните програми, тъй като там също има области, които не са били покрити. Г-н Тодоров отбеляза, че в момента единствено в някои райони има проблеми с покритието на „Радио Шумен”, както и след спирането на част от средновълновото излъчване, със слушателите, които имат навика или имат приемници за приемане на средни вълни. Именно техниката и технологията са допринесли за това в БНР да се премине към нова организация на работа. Като експеримент на всички колеги от „Радио Благоевград” са предоставили мобилни телефони с лимит и с работа в нискотарифна мрежа за разговори - служебните разговори помежду им се водят на практика безплатно (плаща се само такса). Този опит е повторен и над 900 телефони, както и всички стационарни телефони на БНР работят в обща нискотарифна GSM-мрежа. За постигането на това се е наложило да бъде пусната в действие нова автоматична телефонна

централа – с нов софтуер (също нов за страната – с много експерименти). Към този софтуер са се включили и новите подвижни радиостанции. В момента колегите от регионалните структури и от националните програми разговарят помежду си практически безплатно. Преди това мобилни служебни телефони са имали само някои от колегите – репортерите по най-оперативните структури. В БНР е имало 2 лаптопа, а в момента дори не му е известен броят на лаптопите, с които разполага БНР, но може да каже, че всички репортери, всички кореспонденти на БНР и всички хора, които работят оперативно, разполагат с лаптопи, с интернет карти и с всички необходими технически средства. Валерий Тодоров отбеляза, че изложеното е само част от усилието, което ръководството на БНР е положило. Един от акцентите, които е поставило, е било развитието на новите технологии. През 2007 г. БНР, със съдействието, съгласувано с БТК, е започнало излъчване за София и Софийска област по технологията DVBT, която ще се използва за телевизионните радиоизлъчвания. През 2008 г. БНР са започнали първи в страната излъчване по технологията DRM. През 2009 г. е пуснат новият интернет сайт на БНР. (Преди това главната интернет страница на БНР е представлявала графика и влизането в отделните програми е ставало през този графичен вариант). Новият вариант на сайта, визуализиран с възможности и слушателите да изграждат своя радио блог, с възможностите за свободно сърфиране, слушайки една от програмите, или слушайки част от музикалните фондове, със заложен изключително висок потенциал. Част от технологиите, които са заложили в този сайт, са лицензирани единствено за БНР. Някои от модулите на разработката на новия вариант на системата „Далет“ за звукообработка – „Далет +“ също са разработени специално за България. Интернет сайтът тепърва ще доказва възможностите си – той е уникален сайт, не само за европейските условия, но и като потенциал, заложен в него, може да се състезава с най-добрите световни сайтове – с възможностите за теглене на запис и по заявка, със слушането „онлайн“. Ако преди е имало проблеми със слушането „онлайн“, сега то се възприема като категорично изискване, като задължително условие за работата в интернет сайта. За да бъде постигнато това, е трябвало да бъдат инвестирани усилия, средства, които да бъдат отделени и прехвърлени. Отделен е ресурс (отново без да бъде увеличавана числеността на състава) – отделен е интернет сайта на БНР като медия в медията. Едновременно с това, експериментът с цифровите излъчвания за първите 6 месеца е бил изцяло безплатен за БНР, тъй като е плащан само преносът. Ако в началото преносът е бил наземен, след това се е преминало на пренос в интернет и на практика експериментът с технологията DRM се е оказала една изключително добра и перспективно заложена идея. Това е така, защото по оценката на специалистите тази технология, която е върху късите вълни, предлага най-добрият; най-сигурният засега начин за пренасяне на аудио- и видео информацията на далечни разстояния. България е една от крайните точки на ЕС и, ако друга страна базово разработи тази технология от другия край на ЕС, практически цифровизацията на радио ефира в рамките на ЕС, би могла да се извърши на базата на тази технология и оценка на европейските експерти. В този смисъл, г-н Тодоров може да твърди, че изключително точно и правилно са разчетени всички приоритети в развитието на БНР досега. Вървейки по логиката на направеното, той засегна още един факт. Както е казал, че през този период не само

са защитени и разширени имотите на БНР, са придобити нови имоти – НРТЦ, и в Бургас и във Видин (вкл. и подземен паркинг), но една част от успеха се дължи на това, че гъвкаво са преразпределени приоритети и ресурси. В рамките на 3-годишния период на 3 пъти са извършвани реорганизации във вид на антикризисни мерки за компенсирание на недостатъчно финансиране на бюджета, същевременно за оптимизиране на ресурсите. Новите направления са открити без увеличаване на числеността, както вече е отбелязал. Дори през 2008 г, когато от БНР е поискан разчет и съкращение – 12 %, на числения състав, ръководството на БНР е показало собствени разчети, според които тези оптимизации надхвърлят 18 %. По-нататък, Валерий Тодоров се спря и върху отделните програми. По отношение на програма „Хоризонт” отбеляза, че тя е успяла не само да промени изцяло информационната си линия, акцентите, звученето, цялостния саунд, но да направи изключително важен пробив в областта на музикалната си политика. От 15-те нови предавания 10 предавания са изцяло с музикална насоченост и това са предавания, които са отворили вратата към младежката публика. Това са предавания, към които има изключителен интерес. Първо, в основните програми е възстановена класацията на българска, на европейска, на световна музика; открити са предавания, ориентирани към младата публика – например, предаването „Време за живот”, „Приключения в страната” – познавателно, развлекателно предаване за културните и светските събития; „Ескалатор” – предаване за новата българска музика; „Танци по никое време” – с дискотечните хитове; „Евъргрийн” и „Любими до болка” и „Музикална суматоха”, „Евробокс – етно, поп и рок от Стария континет”, „Уърлдмузика” „Ритъмът на земята”, вариантът на „Алегро виваче”- с разширяване на музикалните жанрове, стилове, видове; едно интересно, понякога спорно предаване, каквото е „Деконструкция” – едно от малкото авторски предавания в „Хоризонт”. Отбеляза още, че програма „Хоризонт” е разработила интересна линия – на всички големи национални празници програмата събира сънародниците ни от цял свят, благодарение на съвременните комуникации. В предаването „Българите, където и да сме” са правени досега включвания от много страни (отразени в отчета). Още, обхватът на аудиторията на програма „Хоризонт” не е паднал през последните две и половина години под 30 %. За информация, след „Хоризонт”, никоя от следващите програми, не е преодолела дистанцията от 10 пункта. Това също може да се смята за едно добро постижение. Валерий Тодоров се спря и върху промените, които са направени в програма „Христо Ботев” – също енергично, със замах. Програмата е увеличила динамиката, актуалността на програмата. Специален акцент е поставен също върху музикалните предавания. Безспорен успех на програмата, имала също застаряваща аудитория, е предаването „Аларма”, което е събрало и алтернативните младежки групи. Както вече е отбелязвал, проблем има с „укротяването” на тази младежка аудитория. Има договорка със Столична община, при затопляне на времето да изкарат тези концерти на живо – в летните естради. Разработени са редица проекти със Съюза на писателите, с неправителствения сектор, с радиотеатъра. Отбеляза предаванията, като „Авторът и неговата публика”, „Слушането е виждане”, „Четенето като слушане” и др. Един от големите успехи е развитието на семейното радио – съботно-неделните предавания, към които интересът се увеличава. През последните години това е бил един сложен формат – там БНР също има определен успех. Отбеляза предаването „Събота 150” – като

специализирано предаване на „Хоризонт“ (единственото предаване в националния ефир в момента). Още, единственото предаване, засягащо темите на журналистиката и медийната среда „Клубът на журналистите“ на програма „Христо Ботев“. По-важното, отбеляза г-н Годоров, е, че програма „Христо Ботев“ е успяла да излезе от студийната си затвореност и да възстанови културните салони – с концерти, изложби (изобразително изкуство и фотография), с представянето на различни жанрове, на различни автори. Това също е подсилило функциите на тази уникална програма, която е най-големият продуцент на музика, драматургия, на детски предавания. Осъществени са със съвместни усилия на програмата редица издателски проекти. Г-н Годоров посочи някои от големите проекти на БНР (отразени в приложения отчет). Отбеляза и реализираният от националното радио благодарение на най-младата програма на БНР – „Радио София“, и издаването на първия реалити роман в България (с аудио вариант и с печатен вариант). БНР е успяло да спечели и редица проекти на ЕС – за втора година програма „Радио София“ е успяла да спечели голям проект на Европейския парламент – „Европа за мен“. Програма „Христо Ботев“ е спечелила един голям регионален проект „Аз живея на Балканите“. Програма „Христо Ботев“ е станала домакин на голяма международна конференция за радио документалистика, с елементи на радио драматургия. Този форум, проведен в България, е признат за един от най-добрите. Валерий Годоров специално отбеляза и за развитието на „Радио България“, което излъчва почти 60 часа програми за Европа, Азия и Африка. Радиостанцията е дала изключителен принос за обогатяването на интернет сайта с развитието на 11 страници – на 11 езика. Имайки предвид тези 11 страници на програмите, както и музикалните състави, става ясно за какъв потенциал става дума. Някои от по-важните постижения са заложили в списъка с изпълнените приоритети. Г-н Годоров отбеляза, че БНР е успяло през този период от 3 години да защити обществената си мисия с разширяването на обхвата на аудиторията и с реализацията на редица интересни проекти. Същевременно БНР от медия, изоставаща в областта на техниката и на технологията, да направи пробиви и да се превърне в технически и технологичен лидер. Даде пример с „Радио Видин“, където са внедрени всички най-нови съвременни технологии в областта на радио производството (дори не говори за ергономичните показатели, за организацията. Тази радиостанция вече е на втора позиция в местния ефир, което с 12-те часа програма, е изключителен успех. До края на годината ще премине и към 24-часово излъчване. Смята, че ще е несправедливо, ако не отбележи и 2 други факта. Още от самото начало на мандата БНР е пристъпило към системно проучване на аудиторията и това е помогнало да се ориентират в начина, по който се възприемат промените в БНР и изискванията на самата аудитория. Много от корекциите, които са направени, са съобразени с този факт. Присъствието на българска музика се е увеличило двойно, което е отбелязано също с награда от „Музикаутор“. Г-н Годоров отбеляза и разширяването на международното сътрудничество в БНР. Проведени са няколко съвместни заседания с УС на румънското радио. Една от темите е била за ранното оповестяване (предвид кризисните ситуации, които възникват в граничните райони). По този начин се подпомага и част от националната политика по сигурността (има предвид и националната сигурност и сигурността на гражданите). Смята, че много от фактите са познати на СЕМ. Един

такъв факт (който е засегнат и в изложенията на някои от колегите, участвали в конкурса за генерален директор на БНР) е, че ръководството на БНР е разделило административната част и творческата част в бюджетното си (в програмното) планиране. Въведени са в действие нови структури – всяка от програмите има директор, главен продуцент; има продуценти на отделните направления. Друг факт е, че цифровизацията на радиото е залегнала в националното законодателство. Разрешил се е един спор, дълго отлаган, със СП - най-сетне регионалните радиостанции са получили статут на второстепенни разпоредители с бюджета, който съществено засилва автономията на програмите на БНР. През последните 7 месеца е предприето развитието и обновяването на основните студийни комплекси на БНР – „Радио София” е получило резервно продуцентско студио; обновено е драматургичното студио; предстои да влязат в действие 2 нови студиа на програма „Хоризонт”, от които се излъчват по-сложните предавания и „Събота 150” (нова технология), както и 37-о и 38-о студио на програма „Христо Ботев”, с която програма изцяло ще се премине към производството и излъчването на цифров продукт. С това, като се добави и повсеместното внедряване на софтуерната система „Далет +”, ще бъде прекрачен един сериозен праг. Националното радио не само е успяло да се превърне в технически и технологичен лидер в областта на новите технологии, но в следващата половина година то ще премине към изцяло нова организация на работа – всяка от програмите ще разполага автономно със свои техника, технологии; със своя структура, с което ще бъде изключително облекчено и управлението (мениджмънтът) на отделните програми. С това г-н Тодоров приключи „експозето на експозето” на отчета за дейността на управлението на БНР за 3-годишния период – 1 юни 2007 г. – 31 март 2010 г. Надява се да не е отегчил Съвета и благодари за вниманието.

Георги Лозанов изказа благодарност за изчерпателно представения отчет. Всички съветници предварително са се запознали с отчета и предстои всеки, който желание, да направи своето изказване.

Маргарита Пешева отбеляза в началото, че приема този отчет, който показва високо професионалната дейност, извършена от целия екип на БНР, който присъства около заседателната маса. Постигнатите резултати за нея са респектиращи. През изтеклите 9 години СЕМ е приемал отчетите на двете национални обществени медии, но смело може да каже личното си мнение че това е най-добре структурирания, най-добре подредения отчет, който извежда всички акценти. За първи път вижда 77 поети ангажменти, в които се показва степента на изпълнение на поетите ангажменти в рамките на 3-годишния мандат на това ръководство, за което изказва поздравления. Валерий Тодоров е бил много обстоятелствен – засегнал е много въпроси. За нея най-големите предимства в изтеклите 3 години от мандата от ръководството на националното радио са – първото, е рейтингът на 10-те програми, повишили своя рейтинг и успели да се преборят с конкуренцията (неуместно е да се мисли, че обществените и търговските медии не влизат в конкуренция на един и същи пазар). Сегментацията на пазара е голяма и в софийската аудитория конкурентният натиск е много висок. Много голям успех е постигнат – успехът програмите да имат по-висок рейтинг,

което показва добро управление на тези програми. На второ място, открий разширяването на програмната територия на обществения оператор. Откриването на две нови регионални програми – в София и във Видин, разбира се и със съдействието на регулаторния орган, старал се през годините да помага (в рамките на възможностите си) на обществените оператори, а не да им пречи. Това разширяване на програмните територии разширява обществената функция и мисия на радиото и отговаря на ангажиментите, които ЕК е заложила в дуалистичния модел за едновременното съществуване на обществени и търговски медии. Третото предимство (поне по нейна преценка) е за 67-те нови преподаватели и за въвеждането на новите технологии, защото това модернизира обществената медия (направило я е съзвучна с европейските програми; част от ЕС). На четвърто място – направена е голяма крачка в продуцентската дейност, в едно по-успешно маркетингане на издателската дейност, на музикалните състави. Това е била постоянна тема на разговори по време на предишните 2 мандата на г-жа Станчева (постоянни въпроси, които са обсъждани, за маркетингането, за богатството на фонда, за толкова много музикални състави, за издателската дейност и за създаване на условия общественият оператор да печели повече от богатството, което притежава). Това са 4-те предимства, които г-жа Пешева откроява, и за които поздрави цялото ръководство на БНР. Постави 2 въпроса. Първият въпрос е свързан с продължаването и разширяването на маркетинговите стратегии. В условия на икономическа криза е от особена важност какви подходи ще се намират за маркетингане оттук насетне на музикалните състави, за да станат още по-печеливши, на издателската дейност, за да бъде по-печеливаща, на фонда, който съдържа най-голямото звуково богатство в България, за да бъде още по-продаваем. Смята този въпрос за принципно важен, защото конкуренцията действително е голяма. Вторият въпрос, който за нея представлява интерес, е дали общественият оператор, в рамките на многопрограмното си развитие (като изключва „Хоризонт“, като национална радиопрограма, която задължително трябва да остане в рамките на общия/политематичен формат) по отношение на останалите програми ще се търсят свободни ниши, които частните радиостанции не са заели – дали ще ги разработват и дали ще се очертае тенденция на специализация, примерно, на регионалните програми и по-нататъшно задълбочаване на регионалния профил, повече специализация, повече търсене на таргета (целевите слушателски публики). Това са въпросите на г-жа Пешева, която още един път изказа поздравления на цялото ръководство на БНР. Приема отчета, който оценява много високо и за успешно изпълнената дейност по 3-годишния мандат на г-н Тодоров.

Валерий Тодоров пристъпи към отговор на поставените въпроси. Отбеляза на първо място, че от 2008 г. насам – през последните 2 години, издателските дейности и дейностите на музикалните състави са печеливши. Успели са да променят и маркетингът, също и да промотират по нов начин съставите, като е използван и опитът и съдействието на колеги от търговски сектор, с които взаимодействат. Увеличава се интересът към трите продуцентски центрове. Дори през последните дни е имал разговор на тази тема – един от музикантите високо е оценил качеството на звука и на записите, направени в един от новите продуцентски центрове. Възможностите на концертните студиа – за привличане на

публика, за привличане на записи, също ще се използват по-активно. Музикалните състави на БНР са се ориентирали и към т.нар. образователни концерти – и симфоничният оркестър, и оркестърът за народна музика, и безплатни концерти на открито. Ще бъде забелязан този процес на по-активно присъствие на съставите на БНР. Ще бъдат продължени издателските дейности. Има я амбицията – въпреки раздробеността на пазара, да се премине и към търговско представяне на фонда, набран от издадените дискове. Именно новата маркетингова политика ще определя и линията на работата на ръководството на БНР в тази област – съвместно с други медии, с други партньори, с търсенето на общи продукции, на копродукции, подкрепата на конкурси и фестивали, от които също ще се търси и допълнителен приходен ефект. По отношение на свободните ниши г-н Тодоров смята (и този въпрос предстои да бъде обсъден с колегите), че трябва по-активно да се работи върху профила на някои от регионалните медии на БНР. Всеки от регионите има своята специфика; колегите се съобразяват както при подбора на музика, така и при подбора на информация - при разработката на публицистичните блокове, но все още в някои от регионалните радиостанции трябва да се изчисти профилът на аудиторията, тъй като това са самостоятелни 24-часови обществени програми. Провел е кратък разговор с доц. Лозанов по отношение на това, което би могло да се случи при цифровизацията. Валерий Тодоров е засягал и този въпрос. Смята, че ако човек е роден в даден край и там живеят близките му, а той живее в другия край, би му било интересно да узнае какво се случва в родния му край. Националните програми не могат да поемат тази детайлизирана информация – и като обем, и като структура, и като детайли. Затова г-н Тодоров е убеден, че с изграждането на националните мултиплекси, публиката ще получи достъп и до регионалните програми. В БНР има много заявки и въпроси на съотечественици, които живеят в чужбина и искат да получават освен през интернет, и в ефир програмите на някои от регионалните радиостанции (това е един също интересен факт). Работата върху целевата аудитория ще продължи и ще включва нова маркетингова стратегия; ще включва и крос медийни проекти (отбелязал е това и в концепцията, която е защитил). Надява се, че ще успеят и това, което е замислено, ще има обществен и реален резултат.

Анна Хаджиева постави 4 кратки въпроса. Г-н Тодоров е упоменал за проблемите със средните вълни на „Радио Шумен“ (при защитата в парламента относно премахването на някои от средновълновите предаватели - идеята е била, че ще се направи преглед доколко е удачно да са спрени на някои места). Въпросът е дали „Радио Шумен“ е удачно спрял предавател или не е (и ще се върне ли той)? Още, бъдещето на „Радио България“ на къси вълни? В продължение на казаното от доц. Пешева, пита за аудиторията на „Радио България“ и начинът, по който тя приема програмите? Следващият въпрос на Анна Хаджиева е свързан с бъдещето на „Радио България“ – дали са спрени късите вълни, ще бъдат ли спрени, ще бъде ли качена на сателит, ще се променят ли програмите, които излъчва „Радио България“? Пита и какво ще се случи с регионалните радиостанции, които, като второстепенен разпоредител с бюджетни средства, биха могли да направят повече промени от гледна точка на оптимизиране на структурата? Поставя този въпрос, тъй като смята, че много от заместник-главните редактори, при щат от малко над

60 човека, е „малко разточително”. Следващият въпрос е малко по-общ и е свързан с онова, което не харесва на г-н Тодоров в досегашния му мандат и би искал да го промени.

Валерий Тодоров отговори по отношение на средните вълни – ръководството на БНР е категорично, че стъпката е в правилна посока. За съжаление, в условия на криза трябва да се променят и навиците на аудиторията. Средните вълни, отбеляза г-н Тодоров, имат много функции в България. Според използвания от експертите термин, средните вълни са голямо богатство, тъй като това е един изключително развит потенциал, за разлика от други страни. Бъдещето обаче, е на по-доброто качество, а по-доброто качество се гарантира в УКВ-обхвата. Тези средства, които ще бъдат отделени от спирането на средните вълни, ще компенсират един път – недофинансирането, втори път – ще послужат за по-енергични мерки в развитието на УКВ-мрежата. По отношение на преподавателя на средни вълни в Шумен са категорични, че мярката е правилна. В момента заради забавено лицензиране на новите честоти, които са поискани от БНР, както и естественото време, необходимо за процедурата по монтирането на новите преподаватели, в някои от районите около Шумен, Разград, има обаждания на граждани (известно е, че тези райони като ландшафт са по-сложни), но с разполагането на 3 нови преподавателя – в Търговище, Шумен и Силистра (има предвид УКВ-предаватели с в пъти по-голяма мощност от досега използваните в района) смята, че ще бъдат решени основните проблеми. За съжаление, спирането на средните вълни е принудителна, донякъде, мярка. Ако не е съществувал финансовият проблем, той лично би забавил тази мярка с няколко месеца. Фактите, обаче, са тези и смята, че тревогите, които имат колегите, в близките месец и половина – два, ще бъдат решени. По отношение на „Радио България” г-н Тодоров поясни, че делът на излъчванията на къси вълни ще намалява драстично през следващия период от година – година и половина и с тенденцията излъчванията в аналогов режим на къси вълни да бъдат прехвърлени изцяло върху нови технологии. Затова смята, че политиката, възприета от ръководството на БНР, на изпреварващо развитие на цифровите технологии, е правилна и тя тепърва ще се доказва. Затова не счита, че трябва да се смята за изключителен приоритет само цифровизацията на телевизията – цифровизацията на радиото, която е по-евтина и може да стане по-бързо, може да даде и по-голям ефект. По отношение на аудиторията на „Радио България” Валерий Тодоров смята, че със запазването на част от структурата на СВ, с развитието на УКВ-излъчванията, се е гарантирало приемането в крайграничните райони, където живее етническо българско население, и то получава програмите на БНР. По отношение на по-отдалечените региони (има райони с българско население и райони, в които БНР предприема излъчване на други езици) предстои да се наемат мощности и да се пренася сигнал чрез спътник или дори чрез интернет (има такава възможност), и да се излъчва от местни предаватели. Това ще е далеч по-евтино от използваните досега варианти. Поясни още, че за съжаление, спътниковите излъчвания са с по-ограничено възприемане; те имат по-малка аудитория, и няма да са ефективни да покрият изцяло този потенциал, заложен в „Радио България”. Валерий Тодоров е поставил въпрос за промените в регионалните радиостанции – те трябва да засегнат повече области. Едната част от промените са програмни – за изчистване на

профила на аудиторията на тези радиостанции; след това – прехвърлянето върху новите технологии (това вече е факт и повечето от регионалните станции са преминали на работа с „Далет +“, дори изпреварващо, пред националните програми на БНР). Предстои при тях да се извърши техническо преоборудване и едновременно с това смята, че в регионалните радиостанции трябва да се реорганизира и структурата. Това ще произтече и от програмните промени, тъй като тази структура е изградена по логиката на сега произвеждания програмен продукт. По отношение на въпроса какво не му харесва в това, което се е случило досега, г-н Тодоров отговори, че би искал много от нещата да се случват по-бързо. За съжаление, и условията, и изискванията, а има и много пречки, които са част от защитата и на прозрачността и на законосъобразността на процедурите, мисли, че именно скоростта, с която ръководството на БНР е работило досега, и системността, са едно много голямо предимство. Надява се, че с придобития опит, ръководството ще преуспее да защитава тези темпове и тези скорости и по-нататък. Специално изказа благодарност и на колегите от УС, и на директорите на програми и на структури, на програмния директор. Ръководството на БНР ще продължи да работи също така по логиката на екипно взаимодействие. Смята, че именно екипната работа, натрупаният опит, ще бъдат използвани в следващия етап. Внесъл е и предложението за нов УС - отчитайки опита и работата на колегите, е запазил в предложението си по-голямата част от УС, и ще пледира СЕМ да приеме тази логика на работа и по-нататък.

Мария Стефанова се обърна към присъстващото ръководство на БНР, като отбеляза, че е изключително доволна и този е моментът да изкаже своето задоволство от развитието на БНР през последните 3 години. Свидетелствата, които ръководството на БНР е представяло, вкл. и този последен отчет, дават ясни основания (поне за нея) да приеме фактите и да отчете едно много важно предимство на управлението на г-н Тодоров, заедно с УС на БНР. Това е наложилният се мениджърски подход при управлението на цялата голяма структура – обществено радио. Досега Съветът не е бил свидетел (тя лично има дълъг опит в това) как технологиите и съдържанието са две неразделни неща, които вървят заедно. Това всъщност е подходът, който г-н Тодоров е демонстрирал, че прилага по време на тези 3 години – в своя първи мандат. Технологиите, без които радиото не може и не би могло да се развива, и съдържанието на програмите, което е от изключително значение. Като още един път изказа благодарност на ръководството на БНР, г-жа Стефанова постави своите 2 въпроса. На първо място, пита в каква степен е цифровизацията на златния фонд (нещо, изключително важно)? Вторият въпрос е дали вече са подготвени бизнес плановете за развитието на бъдещите регионални радиостанции в Бургас и в Кърджали? Мария Стефанова изрази надежда, че в бъдеще този мениджърски подход г-н Тодоров ще затвърди и ще продължи да обръща внимание както на технологиите, така и на съдържанието, което е изключително важно.

Валерий Тодоров, като благодари за въпросите, отбеляза, че е преминал първият етап от дигитализацията на архивите, като отбеляза, че от миналата година работи цифрово-справочната система в златния фонд. По отношение на цифровизацията на

архива, в момента се работи по електронния архив на музикалните фондове, дигитализацията на документалните архиви (един по-сложен процес), който подлежи на оценка, като актив, и второ – на оценка на технологиите.). От есента нататък, ще започне активната работа в тази сфера. (има вече няколко предложения и се разглеждат няколко варианта). Архивът трябва да бъде дублиран, дори би казал, че той трябва да бъде диференциран. Някои от архивните масиви трябва да се съхраняват в интернет пространството; други – в интернет пространството и на твърди носители, като същевременно се разработват за оперативни нужди в „Далет+”. Предстои да се категоризират и намеренията по отношение на архивите – кои, по какъв начин ще се използват и как ще се разполагат. От това ще зависи и начинът, логиката, системата, последователността, по които ще се дигитализира този фонд. Първичният етап е преминал – вече има значителна електронно създадена база от музикалните архиви, което позволява на ръководството на БНР да работи по-леко и с организациите за авторски права. Ползвани са експерти в областта на радио и телевизия от ЕС; ползвани са отделни разработки. Предстои да бъде уточнено коя система да бъде внедрена (в последните 2 седмици е постъпило интересно предложение от фирмата IBM). В тази връзка отбеляза, че колебанията са „по-скоро в избора, отколкото в самото намерение”. Категорични са, че от есента ще започне работа, при това интензивна, по дигитализацията на архивите. По отношение на бизнес плановете за регионалните радиостанции, г-н Тодоров отбеляза (тръгвайки от последната идея, която ще бъде реализирана, само ако финансовите условия позволят) идеята за „Радио Кърджали”. Предвижда акумулирането и на намерения и на условия в заключителната част на 3-годишния мандат. Би се радвал, ако успее през втората година да заложи и да започне работата около тази регионална радиостанция. „Радио Бургас” е в етап на разработка – осигурено е финансирането; налице са осигурените честоти и връзки, т.е., външната част е осигурена. Разработени са точките; предстои да бъдат монтирани предавателите, но това ще стане, след като БНР получи програмната лицензия (надява се, че няма да има проблеми от страна на СЕМ). Поясни по отношение разработването на „Радио Бургас”, първо, че това ще е програма, ориентирана към динамично променящата се инфраструктура в този район – с особеностите, с ориентиране към граничните райони, с разширяване на българското присъствие в ефира на този район. Известно е, че има много фактори за разработването на този район – един от тях е психологическият (хората от гр. Бургас отказват да слушат „Радио Варна”). Важен акцент, който е поставен и в концепцията досега е, че на практика повечето от архивите на БНР са структурирани да обслужват стария архивен фонд върху старите носители. Има нужда регионалните структури на БНР да имат свой собствен архивен фонд, заедно с част от архивите на националния фонд, и те да осигурят условия за нов начин на съхранение в интернет пространството, в собственото на БНР цифрово пространство (системата „Далет”) и също така – върху дублиращи носители. Затова са и проведени разговори с общината в гр. Бургас и вероятно върху един от терените ще се търси възможност за инвестиция в нов архивен фонд, който да гарантира и да защити правата и сигурността на архивите, които ще се съхраняват там. По отношение на Кърджали също има готовност – има проект. Г-н Тодоров подчерта, че всички техни проекти са разработени в една изключително

оптимизирана схема - и като разработка, и като начин на действие, така че ресурсът не е голям по създаването (откриването) на тези центрове. Надява се този подход да бъде спазен по-нататък, защото в него е заложен успехът на намерението.

Милен Вълков е удовлетворен от степента на изпълненото на поетите преди 3 години ангажименти. Тогава е имал възможността да присъства; присъствал е и при избирането на Валерий Тодоров за втори мандат. Отбеляза още, че (както винаги) Валерий Тодоров е бил обстоятелствен, конкретен и в същото време, подробен. Въздържа се от въпроси, но наблегна на това, което му е направило впечатление през изминалите 3 години (освен казаното от колегите). Направило му е силно впечатление екипността, с която БНР е работило и би искал да пожелае на г-н Тодоров да продължава да залага на този принцип. Благодарни на Валерий Тодоров и на цялото ръководство за постигнатото и им пожелава отчетът за следващите 3 години да бъде на същото ниво, както настоящият.

Георги Стоименов също изказа благодарност за отчета, който смята за впечатляващ. Ако с една дума следва да се обобщят дейностите и свършеното – то е модернизация. Пожелава на новия стар генерален директор и на неговия екип да продължи по този път. Постави 2 кратки въпроса. Първият – дали е изчистена вече цялата собственост на БНР? Вторият въпрос е свързан с програмното бюджетиране. Отбеляза, че трима от конкурентите на г-н Тодоров за генерален директор са го критикували и съответно са обещавали, че те най-после ще въведат програмното бюджетиране. Известно е, че г-н Тодоров е поел този ангажимент и в степента на изпълнение споменава, че има приета методика и т.н. Въпросът е какво е реалното състояние с програмното бюджетиране?

Валерий Тодоров отговори на първия въпрос, че собствеността на националното радио е изцяло изчистена. В експозето си е споменал, че БНР вече е придобило нова собственост. Предстои да бъде решен един тежък проблем, свързан с паркирането в и около сградата на БНР – много често вдигат автомобилите на БНР, които са на денонощен режим. Същевременно местата около БНР са ограничени и затова ръководството се е обърнало към кмета на общината и към СОС и са получили подземен етаж на станцията на метрото. Поради неуредени въпроси проектирането, за съжаление, се е проточило (там няма нито канализация, нито водопровод, нито осветление – представлява една бетонова дупка, но проблемите са преодолени и в близките месеци предстои с бързи темпове да се усвои това пространство, с което ще спадне напрежението около този паркинг. В последните дни БНР е получило нова собственост в гр. Ямбол – предоставена безвъзмездно за кореспондентския пункт; в процес на уреждане е земята (терена) около „Радио Стара Загора” – въпросът е бил спорен в продължение на повече от 30 години. С мерките, които са предприети и с уверенията, които са дадени, смята, че този дълго отлаган въпрос в близко време ще се уреди. Както вече е казал, всички проблеми по всички останали имоти са разрешени, вкл. (дано не е било преждевременно) е извършена подялбата на НРТЦ с БНТ. Единствено, по-особено стои статутът с един от обектите – в Ябланица (това не е тайна), тъй като става въпрос за съвместна

собственост (и на БНР, същевременно – държавна, и под управление съвместно с МО). Предстои там да бъдат прецизирани някои въпроси, но нещата в случая са свързани с някои недостатъци в законодателството в тази област. Този въпрос ще бъде разрешен, но по-важното е, че са разрешени доста други важни ключови въпроси по целия спектър на собствеността на БНР, които в някои случаи, са опирали до промяна в обстоятелствата и промени в законодателството, които не са отчетени, а в някои случаи е бил налице опит за приватизация. По отношение на програмното бюджетиране това е въпрос, който е поставил и предния път (в предишната си концепция). За съжаление, този въпрос опира до правителствена политика, до законодателни мерки. В рамките на бюджета, който БНР получава, е направено изключително стриктно разпределение и на практика, всяка от програмите е развивала сама приоритетите си, съгласувано с ръководството на БНР, по отношение на използването на средствата за развитие на програмите, при спазване на всички контролни параметри, на всички показатели, с оперативни гъвкави корекции. По същия начин са използвани средствата от допълнителни приходи, също така използването на спонсори и особено работата по европейски проекти. БНР има изключително добри резултати по работата с европейски проекти и благодарение на тях, са реализирани някои интересни програмни идеи. Работата в тази област ще продължи. Колкото до това дали би могло БНР да подпомогне един такъв процес, г-н Тодоров е поставил в МФ проблема. Една е стойността на едно предаване, което се води от студиото и участват трима души, а стойността на едно конферентно предаване, включващи няколко радиостанции, с включване на репортери от различни точки, това вече е свършено друг продукт. Не говори за по-сложните драматургични форми, свързани с авторски права; не говори за музикални предавания с драматургия, в които се използват повече музикални жанрове – там задълженията по авторски и други права, също се утежняват. Жалкото е, отбеляза г-н Тодоров, че в сегашното структуриране на бюджетната поддръжка стойността се определя на час програма. През последните 2 години е налице недофинансиране и със собствени средства, например, се покриват допълнителните излъчвания (допълнителните часове). Продължителността на програмите – 24-часова, увеличеното програмно време на „Радио Видин” и т.н. – този въпрос не е поставян, като сами се справят. Също не е поставян драматично и въпросът за финансирането на БНР – не защото финансово са добре и отпусканата субсидия е достатъчна за 10 програми и 6 музикални състава и т.н., а просто защото разбират ситуацията в държавата. Лично той смята, че трябва да се пристъпи към набирането на отделен фонд. В момента така се получава, че частният сектор смята, че ако отнеме от бюджета на БНР или, ако потисне намерение на БНР, ще спечели от пазарна ниша или от държавен бюджет, но то е изключително погрешно. Ако става въпрос и за това колко се финансират обществените медии и колко се финансират търговските медии, сравнението на сумите, отпуснати от министерства, ведомства, държавни структури на частни радиостанции, ще покаже, че бюджетната субсидия на БНР изглежда доста скромна на фона на това, което са получили някои радиостанции, и това, съпоставено с численост, с приоритети, държавна поръчка, ангажименти, аудитория и т.н. Има радиостанции с около 1 % аудитория, но затова пък с бюджет, на който може да се завижда (но не го правят). Г-н Тодоров обобщава – това е въпрос на воля на

законодателя. Смята, че един от начините (изказва свое мнение) е, например, високо технологичните битови продукти – плазмени телевизори, HD-техника, да се отделя процент. Ясно е, че ограничен кръг хора могат да си го позволят и след като могат да си го позволят и да ползват високо технологичен продукт, да се направи това отчисление - малко, но с натрупване (с разширяване на намеренията, със създаване на навика да се отделя). Смята, че по този начин колегите от търговския сектор ще получат насърчение, ако искат да разработват обществени проекти или съвместно - държавата, с усилията на обществените и търговските медии, да разработва дадени проекти. Това смята, че би облекчило и финансирането на приемници, инвестициите в цифровизацията.

Георги Лозанов също е респектиран от представения отчет – няма съмнение, че през тези 3 години (което е било и повод, в крайна сметка, за преизбирането на г-н Тодоров) БНР се е развивало устойчиво в технологично, в комуникативно отношение и като материална база – и така, сега в момента е „институция в добро здраве”, в една - общо взето, болна икономическа среда, главно заради кризата. Заедно с това, има приоритети, които остават, независимо, че повече или по-малко по тях се работи. (Те по някакъв начин ще бъдат заложени в договора за възлагане на управление на БНР). По-голямата насоченост на програмите към младите и активните в обществото, интернет комуникацията, която става все по-важна и, независимо че цифровизацията на радиото ще е една по-далечна перспектива, в програмно отношение тези технологични възможности ще трябва да започнат да се отразяват (и те вече се отразяват). Също така, продуцентският принцип, който е влязъл в някаква степен, който трябва да придобие реално завършеност – с включване и на външните продуценти, колкото и да е трудно в момента това. Много от тези неща, които доц. Лозанов споменава, се натъкват на обективни пречки: споменаваното многократно програмно ориентирано бюджетно финансиране, но няма друга логика, под която, в крайна сметка то да се прави, разбира се, при оценката на комуникативната ефективност, особено на програмите на „Радио България”. Това са теми, които присъстват и тук – като приоритети в отчета на г-н Тодоров, във връзка с неговата концепция. Те са донякъде изпълнени и сега трябва да минат в приоритетна роля, отбеляза доц. Лозанов. Има, обаче, нещо, което, в някакъв смисъл, за него е било дефицит в изложения отчет от г-н Тодоров и в отчета на хартия, което може да се счита като въпрос, макар че е коментар. Независимо как ще бъде формулирана тази тема, обществените медии в България, а и по света, ползват една субсидия от държавата – държавата „дава едни пари”, за да се свърши определена работа. В някои общества това става пряко от обществото, докато у нас това е оповестено от държавата. Това, което със сигурност си личи, е, че радиото в тези 3 години е било добър стопанин на тези пари. Във връзка с работата, която трябва да се свърши, а тази работа е влияние върху обществото в границите на основните дебати и защита на човешките права и на основни ценности, през големите дебати, през информационния поток, доц. Лозанов би искал и в това отношение също да бъде огледана дейността на БНР през тези 3 години. Иначе, се получава асиметрия (разговаря се за всичко друго, което в някакъв смисъл гарантира реализацията на тази основна мисия, но не и за самата мисия). Исква му се да бъде огледана тази страна от дейността на БНР – и то преди

всичко, в плана на журналистиката, която е в центъра на задачата. Как тази журналистика е участвала в гражданските дебати; как радиото се е пласирало там; какви са били трудностите (ако е имало трудности); какви са фигурите и как тези фигури се възпроизвеждат; как се гарантира тяхната роля? Тези теми са важните, за да може да се мисли за една медия, която е и предприятие, но преди всичко е инструмент за формиране на обществено мнение. Това е ресурсът, който тя произвежда – обществено мнение. Затова би искал малко да се обсъди и това, преди Съветът да приеме отчета.

Валерий Тодоров отбеляза на първо място, че не е съгласен напълно с оценката, че „донякъде е въведен продуцентският принцип” – продуцентският принцип е изцяло въведен; той действа; продуцентите имат достатъчно силни активни права. Въвеждането на продуцентския принцип е една от силните страни в успеха досега в програмната политика, смята г-н Тодоров. Относно външните продукции, законодателството по отношение на радиото не е насърчително - нямат интерес от страна на външни продуценти на практика. Затова е работено по различни принципи – съвместни копродукции и т.н., за да се излезе от тази ситуация. За сравнение, в телевизията има по-голям оборот от средства и същевременно интересът към този вид продукция е очевиден; печалбата от него е очевидна. В радиото този проблем се запазва и тук и законодателно трябва да се мисли. Смята за важно това, което е казал г-н Лозанов за излъчванията на „Радио България”. Там също трябва да се разговаря, трябва да се мисли – има и въпроси, свързани с имиджа на страната. Трябва да се разговаря в един по-широк формат – на една обществена дискусия с МВНР. Там има върху какво да се работи и да се мисли, за да се структурират и намеренията на държавата към външната аудитория и към съотечествениците ни. Истина е, че до момента липсва разработена и национална политика към съотечествениците – над 2 млн. българи вече са зад граница. Като се добавят и семействата, както и фактът, че второто, третото поколение вече губи връзка с родния език, това е проблем, върху който трябва да се мисли, отбеляза г-н Тодоров. Колкото до журналистиката, смята, че ако не е била тази активна, доказала се журналистика, радиото не би имало тези рейтинги. Отправяни са упреци за разследваща журналистика и др., но радиото се е доказало във всички свои програми – даде конкретен пример на международно журналистическо разследване, когато програма „Христо Ботев” (става въпрос за случая в Асеновград, когато са отнети децата от баща им) е направила общо разследване с една от регионалните радиостанции в Полша, прераснало в серия от разкази, засягащи съдбата на това семейство. Привежда този случай като един от примерите. Би могъл да даде пример, когато репортери на БНР съвместно с колеги от други радиостанции са извършвали разследвания. По отношение на кадровото обновление г-н Тодоров отбеляза, че ако сега колега от неговото поколение влезе в „Хоризонт”, ще разпознае 7 – 8 души, не повече. Обновлението е изключително активно. По същия начин в програма „Христо Ботев” някои от екипите са изцяло обновени – там има по един или двама колеги на средна възраст, а останалите са млади хора, така че в БНР се работи и в тази област. Забележката остава – мисли се, но това е и въпрос на законодателство и на доказани качества. Не смята, че възрастта е порок – ако „човек може, може и на 70, ако не може не може и на 30 и

на 35 няма да може”. По отношение на общественото мнение смята, че БНР успява активно да влияе; да засяга всички злободневни теми. Някои от забележките, изказани от колегите в рамките на дебатите преди време, оценява като изключително некоректни (с атаките къде е било радиото, когато се е обсъждало правителството). Има възможност да се отворят програмите, където присъстват основните модули и може да се оцени къде е било БНР - радиото е било най-критичният коригиращ фактор. Четири години поред в доклада на Държавния департамент на САЩ, в раздела, където се оценява степента на зависимост и независимост на медиите, се отбелязва, че БНР е най-силният критик на правителството в страната. Валерий Годоров смята, че това също е доказателство за онова, което е било радиото – останалото са субективни виждания и той ги отдава на неосведоменост и на субективен подход.

Георги Лозанов изказа благодарност на г-н Годоров, че е добавил и тази страна - във връзка с изпълнение на мисията на радиото; смята за важно по отношение на журналистическата мисия да се кажат тези оценки, преди Съветът да премине към гласуване на отчета. Преди да подложи на гласуване приемането на отчета, доц. Лозанов даде думата на колегите от екипа на г-н Годоров, ако имат желание да допълнят нещо.

Любомир Пеевски говори във връзка с мисията на БНР през последните 3 години. От една страна, би искал да съобщи някои неща, които могат да направят горди и членовете на СЕМ, и хората от БНР с това, което е направено. Известно е, че поради икономическата криза по-голямата част от културните институции в България са принудени силно да намалят своята дейност – театрите излизат в неплатени отпуски; нямат никакви пари за постановки; оркестрите намаляват концертите си. В същото време, именно в този период БНР, привличайки Емил Табаков за главен диригент на симфоничния оркестър, е увеличило броя на симфоничните си концерти от 8 на 16. Така, то е поело и част от функциите както и на филхармонията, така и на останалите симфонични оркестри в София. Радиотеатърът също е увеличил близо с 1/3 постановките на нови пиеси и е извадил от златния фонд уникални неща – примерно, пиесата на Иван Радоев „Светът е малък”, която е правено в гр. Бургас, едновременно от Юлия Огнянова, Методи Андонов, Леон Даниел и Вили Цанков, с участието на актьори, които по онова време са смятани за дисиденти. БНР е успяло тогава да запише това и отново да го върне на българската публика. Г-н Пеевски изложи някои неща, които смята, че свидетелстват за мисията на БНР. През 1908 г., при обявяване на независимостта на България, един композитор по това време – капелмайстор на 34-и черноморски полк – Георги Шагунов, по същия начин, по който Панайот Пипков е написал „Върви народе възродени!”, за 1 час е написал текста и музиката на марша на независимостта на България, който е бил загубен, и БНР е успяло да го открие в едно мазе. За съжаление съдбата не позволява неща, които не бива да изчезват, да изчезват, като именно листът, на който той е написал собственоръчно текста и музиката, и го е върнал на България. БНР го е издало на диск и маршът е бил изпълнен в Зала 1 на НДК. Така България е получила възможност да се докосне отново до музиката. Г-н Пеевски отбеляза още, че композиторът не е случаен

човек; той е авторът на една от двете велики български военни песни „Един завет”. Този диск е имал и продължение – университетът в Бургас, Музикалното училище и други слушатели на БНР са се организирали и са възстановили гроба на този човек. Другото нещо, което предполага, че не е известно, е, че през 1893 г. гениалният Щраус е написал 2 произведения за България – един марш и един валс, които се изгубват за цели 100 години. Самите австрийци нямат тези произведения в музеите си. Благодарение на проучвания на български журналисти, тези ноти са вече в БНР и скоро ще бъдат върнати на България, тъй като не са толкова много композиторите, които са писали за България. Тъй като е говорено за журналистите в БНР, г-н Пеевски отбеляза, че през всичките тези години те работят освен за настоящето, освен за политическите ситуации, случващи се в страната, и за златния фонд. Преди по-малко от месец журналисти от програма „Христо Ботев” са открили в старчески дом 95-годишната секретарка на Сирак Скитник (с който е започнало БНР). Жената е в пълно съзнание, със запазена памет и това е записано в Златни фонд и е излъчено. Тогава г-н Тодоров е проявил нестандартна форма на уважение – като е изпратил голяма кошница с плодове на тази жена и с грамота за това, че е работила в БНР. Накрая г-н Пеевски заключи – смята, че БНР изпълнява своята мисия, както да съхранява звуковата памет на България, така и да съхранява и да пази българската национална идентичност, толкова необходима на страната ни в ЕС.

Паулиана Новакова допълни казаното с това, че работещите в БНР трансформират тези открития в модерни радио форми и разказът на тази жена е бил част от поредицата „Феноменът радиото”, посветена на 75-тата годишнина на БНР. Отбеляза още, че това са изключително модерно и съвременно направени форми от 10 сериала (които продължават – последният, излъчен по програма „Христо Ботев”, е посветен на незрящите – начинът, по който те слушат и какво е радиото за тях. Това са разговори със съвременници с всички звукови възможности на радиото, от което се получава една нова форма радиодраматургия, базирана на документален материал. С това е искала да каже, че в БНР работят, наистина осъзнавайки обществената си мисия и с желанието да връщат културата на хората по един съвременен начин. Също са „отупали много дебел слой от прах от разбирането от мисленето за културата”, като нещо „от къшето, като нещо – по-встрани от основния интерес на българския гражданин”. Учат се да търсят своите нови аудитории – съвременни аудитории, защото те са различни, и това е много трудна мисия, защото няма една култура вече; има много култури; много и различни културни потребители. Не само рейтингът е показател за обществената мисия на хората, работещи в БНР, но и съдържанието – програмното съдържание и различните опити да търсят нови форми и нови комуникации с новите си аудитории.

Стефан Радованов отбеляза, че действително е видяна многопосочността на обществената мисия на радиото – като институция в България. Би искал да акцентира отново върху това, върху което е акцентирал доц. Лозанов – съдържанието на програмите, което е приоритетът на БНР. Всичките технологични новости и усилия да бъдат обновени и предаватели и техника и т.н., имат един

единствен смисъл – това е да подкрепят разпространението на качествени програми, които БНР се стреми да произвежда, така че те да стигнат на различни носители до всички възможни слушатели на БНР. Г-н Радованов изказа благодарност на членовете на СЕМ за разбирането на усилията БНР да разнообрази програмите си, тъй като „една програма, едно радио” – такова понятие вече не съществува. За да стигнат до целевите групи, за които е говорено, трябва да бъдат създадени различни програми с различно съдържание. Това е посоката на усилията, на мислите на работещите в БНР. Надява се, че с помощта на СЕМ, БНР ще успее да реализира още регионални, а защо не, и още национални програми – например, младежка програма (такава продължава да му липсва), като специфика на съдържанието. Във всичките си програми стремежът е да се достигне до младежката аудитория, но може би това не е достатъчно – може би трябва да бъде направена програма за младежката аудитория и тогава смята, че ще има по-пълно покритие на интересите на аудиторията на БНР.

Юлия Гилова отбеляза в подкрепа на казаното от г-н Радованов – и за младежката програма, от която слушателите на БНР имат нужда; „Радио София”, като една нова програма, която си търси аудиторията в младата публика (не във възрастовия диапазон между 15 и 25 години), е дала територия на студентите от радиопрофила на Факултета по журналистика в СУ и от половин година върви едновременно предаване „Академия на науките”, в което младите колеги (очаква през настъпващото лято колегите на стаж в „Радио София”) се учат на конкретно радиопроизводство. Това е придобило популярност и във ФЖ, и г-жа Гилова смята, че има широко поле за действие в една подобна национална младежка програма. Що се отнася до конкретните търсения на регионалните програми, г-жа Гилова даде пример също в посока на тези усилия. Правят предавания - звукови снимки на това „какво се прави в София, какво не се прави в София и какво трябва да се прави в София”. Те са в понеделник и във вторник, и обхващат и сателитните средища на големия град. На всеки 3 месеца управителите на Столична община и на Общинския съвет получават дискове, които съдържат тези репортажи. Смята, че това също е доказателство за работата, която смятат, че е изпълнявана като мисия.

Георги Лозанов покани членовете на СЕМ да гласуват приемането на отчета.

Решение:

СЕМ прие с 8 (осем) гласа „за”: Отчет за програмната, технологичната и инвестиционната дейност на Българското национално радио за периода 1 юни 2007 г. – 31 март 2010 г.

Георги Лозанов направи коментар по отношение на гласуването на отчета – приемането на отчета с 8 гласа „за” повтаря резултата, с който г-н Годоров е избран за генерален директор на БНР за втори мандат. Доц. Лозанов закри заседанието.

Приложени документи към Протокол № 30:

1. Отчет за програмната, технологичната и инвестиционната дейност на Българското национално радио за периода 1 юни 2007 г. – 31 март 2010 г., вх. № 17-00-7/27.05.2010 г.

ЧЛЕНОВЕ НА СЕМ:

Анна Хаджиева	Анюта Асенова	
Бойчо Кулински	отсъства	Георги
		Стоименов	
Маргарита Пешева	Мария Стефанова
Милен Вълков	София
		Владиминова	
Георги Лозанов		
председател			
Михаела Йоргова		Пламен	
гл. експерт	Суруджийски
протоколист		главен секретар	